

Valkotäplänokkosperhonen

Aspfuks
Nymphalis vaualbum

Uhanalaisuusluokka (IUCN): arviointiin soveltumaton (NA) EU:n lajikoodi: 4039

Luontodirektiivin laji (liite II)

BOR satunnainen laji

Luonnehdinta

Valkotäplänokkosperhonen on kookas päiväperhonen, jonka siipiväli on 58–74 mm. Väriltään se on kellanoranssi mustin täplin. Se on selvästi suurempi kuin nokkosperhonen (*Nymphalis urticae*). Väritys on myös tummempi eikä yhtä kontrastinen kuin nokkosperhosella. Eniten se muistuttaa kirsikkaperhosta (*N. polychloros*) ja isonokkosperhosta (*N. xanthomelas*), jotka ovat suunnilleen samankokoisia harvinaisia lajeja. Valkotäplänokkosperhosen siipien ulkoreunat ovat kuitenkin liuskaisemmat herukkaperhosen (*Polygonia c-album*) tapaan. Etusiiven etureunassa on lähellä kärkeä iso valkoinen täplä, samoin takasiiven etureunassa. Nämä täplät erottavat lajin edellä mainituista lähilajeista. Sen siipien reunoilla ei myöskään ole sinisiä täpliä. Alapuoli on vaaleanruskea ja takasiiven alapuolella on keskellä lajille tyypillinen valkoinen piste.

Elinympäristö ja levinneisyys

Valkotäplänokkosperhonen esiintyy Suomessa vain satunnaisena vaeltajana. Ensimmäiset havainnot ovat vuodelta 1897, jolloin se tavattiin viidessä eri paikassa Helsingistä Kuopioon. Kaikkiaan se on tavattu vuoteen 2022 mennessä ainakin 42 kertaa Etelä- ja Keski-Suomessa, viimeksi vuonna 2014. Esiintyminen on ollut hyvin vaihtelevaa, eniten havaintoja (seitsemän) on vuodelta 1960. Toisaalta vuosien 1985 ja 1996 välillä lajia ei tavattu Suomessa lainkaan. Vuosina 2001–2014 tehtiin kymmenen havaintoa. Lähes kaikki havainnot ovat loppukesältä, tiedossa on vain muutama kevähavainto. Valkotäplänokkosperhonen on saattanut tilapäisesti viipyä Suomessa lyhyitä jaksoja, ainakin kesäviipynä. Kevähavainnot viittaavat onnistuneeseen talvehtimiseen Suomessa. Elintavoista ei ole Suomessa tehtyjä havaintoja, ravintokasveiksi mainitaan muualla monia lehtipuita kuten haapa, pajut, jalava, pyökki, koivu ym.

Nykytila ja uhkatekijät

Valkotäplänokkosperhonen esiintyy laajalla alueella Itä-Euroopasta Kiinaan ja Japaniin asti sekä Pohjois-Amerikassa. Euroopassa se on ainakin levinneisyytensä länsiosissa taantunut ja muuttunut satunnaiseksi. Niinpä sen vakiintuminen Suomessa ei tunnu kovin todennäköiseltä.

Hoitosuositukset

Lajilla ei tiedetä tällä hetkellä olevan Suomessa vakiintunutta kantaa. Laji ei vaadi hoitotoimia niin kauan kun esiintyminen Suomessa on satunnaista.

Lähteet

Eliasson, C.U., Ryrholm, N., Holmer, M., Jilg, K. & Gärdenfors, U 2005: Nationalnyckeln till Sveriges flora och fauna. Dagjärilar: Hesperidae – Nymphalidae. Artatabanken, Sveriges lantbruksuniversitetet, Uppsala, 407 p.

Marttila, O., Haahtela, T., Aarnio, H. & Ojalainen, P. 1990. Suomen päiväperhoset. Hämeenlinna, 362 p.

Kuva: Pekka Malinen, CC-BY-NC-4.0